

O‘ZBEKISTON VA XITOIY BARCHA SOHALARDA STRATEGIK
SHERIKLIK MUNOSABATLARINI MUSTAHKAMLAMOQDA

<https://doi.org/10.70728/a.series.v08.i03.157>

Olmaliiq davlat texnika instituti, assistant

Tashqo‘lova D.T

tashkulovadilnoza@gmail.com

ORCID: 0009-0007-9708-6742

+998949367612

Abstract. This article examines, through an analytical approach, the development of strategic partnership relations between the Republic of Uzbekistan and the People’s Republic of China, which today is one of the world’s largest economies. The study assesses the main areas of bilateral cooperation, including political dialogue, trade and economic relations, investment processes, transport and logistics, energy, agriculture, as well as education and culture. Not only the practical outcomes of high-level meetings between state leaders and intergovernmental negotiations and signed agreements are analyzed, but also their impact on national economic development and regional stability. The findings of the research help to identify the factors ensuring the sustainability of the Uzbekistan–China strategic partnership and to define directions for further strengthening this cooperation in the future.

Key words: strategic partnership, bilateral cooperation, trade and economic relations, transport and logistics, agriculture, national economy, joint projects.

Аннотация. В данной статье рассматривается развитие стратегического партнерства между Республикой Узбекистан и ныне крупнейшим в мире государством с экономической точки зрения — Китайской Народной Республикой, на основе аналитического подхода. В исследовании автор оценивает основные направления сотрудничества стран в таких сферах, как политический диалог, торгово-экономические связи, инвестиционные процессы, транспортно-логистическая сфера, энергетика, сельское хозяйство, а также образование и культура. Анализируется не только практические результаты встреч на высоком уровне между главами государств и межправительственными соглашениями, но и их влияние на развитие национальной экономики и региональную стабильность. Результаты исследования служат для выявления факторов, обеспечивающих устойчивость стратегического партнерства Узбекистана и Китая, а также для определения направлений дальнейшего укрепления данного сотрудничества.

Ключевые слова: стратегическое партнерство, двустороннее сотрудничество, торгово-экономические отношения, транспортно-логистика, сельское хозяйство, национальная экономика, совместные проекты.

Annotatsiya. Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasi va bugungi kunda dunyoning iqtisodiy jihatidan eng yirik davlati bo‘lgan Xitoy Xalq Respublikasi o‘rtasidagi strategik sheriklik munosabatlarining rivojlanishi tahliliy yondashuv asosida o‘rganiladi. Tadqiqotda muallif tomonidan mamlakatlar hamkorligining siyosiy muloqot, savdo-iqtisodiy aloqalar, investitsiyaviy jarayonlar, transport-logistika, energetika, qishloq xo‘jaligi, shuningdek, ta’lim va madaniyat sohalaridagi asosiy yo‘nalishlari baholanadi. Yuqori darajadagi davlat rahbarlari hamda hukumatlararo uchrashuvlar va imzolangan bitimlarning amaliy natijalarigina emas, balki ularning milliy iqtisodiyot rivoji va mintaqaviy barqarorlikka ko‘rsatgan ta’siri nuqtayi nazaridan tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari O‘zbekiston–Xitoy strategik sherikligining barqarorligini ta’minlovchi omillarni aniqlash hamda mazkur hamkorlikni kelgusida yanada mustahkamlash yo‘nalishlarini belgilashga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: strategik sheriklik, ikki tomonlama hamkorlik, savdo-iqtisodiy munosabatlar, transport-logistika, qishloq xo‘jaligi, milliy iqtisodiyot, qo‘shma loyihalar.

Kirish. Bugungi kunda davlatlararo hamkorlik zamonaviy hamkorlik tizimining muhim tarkibiy qismi bo‘lib u davlatlarning siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy manfaatlarini ta’minlashga xizmat qilmoqda. Globallashuv sharoitida alohida davlatlarning yakkama-yakka rivojlanishi va global muammolarni mustaqil hal etish imkoniyati cheklanganligini hisobga oladigan bo‘lsak, davlatlararo siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy hayotning turli jabhalarini qamrab olgan o‘zaro hamkorlik munosabatlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Iqtisodiy jihatdan davlatlararo hamkorlik savdo-iqtisodiy aloqalarning kengayishi, xorijiy investitsiyalarning jalb qilinishi, ishlab chiqarish kooperatsiyasining rivojlanishi va innovatsion texnologiyalar transferini ta’minlashda muhimdir. Bu bilan esa milliy iqtisodiyotning barqaror o‘sishiga hamda raqobatbardoshligini oshirishga erishish mumkin. Yangi O‘zbekistonda ham davlatlararo hamkorlik ayniqsa savdo-iqtisodiy, ijtimoiy hamda madaniy sohadagi hamkorlik munosabatlarini rivojlantirish tashqi siyosatimizning asosiy yo‘nalishlaridan biri deyish mumkin. Xususan, O‘zbekiston Respublikasining Xitoy Xalq Respublikasi bilan hamkorlik aloqalari tashqi siyosatdagi ustuvor yo‘nalish sifatida etirof etilmoqda. Mamlakatlar o‘rtasidagi aloqalar sisosiygina bo‘lib emas, balki savdo-iqtisodiy, investitsiyaviy, transport hamda logistika, energetika, qishloq xo‘jaligi hamda texnologik innovatsiyalar sohalarida ham sezilarli darajada faollashganligini e’tirof etish mumkin. So‘ngi yillarda, ayniqsa 2022–2024 yillarda ikki tomonlama o‘tkazilgan uchrashuvlar, davlat rahbarlari hamda hukumatlararo oliy darajadagi rasmiy tashriflar hamkorlikning sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarilganligining tasdig‘idir. Ikki tomonlama imzolangan hamkorlik bitimlari esa buning tasdig‘idir. Munosabatlarda hamkorlik aloqalariga hamda investitsiya masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda. Zero, chet el investitsiyalari mamlakat iqtisodiyoti uchun qo‘shimcha moliyaviy resurs, yangi boshqaruv tizimlari, zamonaviy texnologiyalar, malakali kadrlar va faoliyat yuritish tajribasini taqdim qiladi. So‘nggi besh yil ichida

O‘zbekistonda savdo va investitsiya sohasiga alohida e‘tibor qaratilib, keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Investorlarning huquqlarini himoya qiladigan alohida qonunlar qabul qilindi va ularni himoyalovchi kafolatlar joriy etilganligi, qonunchilik soddalashtirilganligi xalqaro va mintaqaviy hamkorlik aloqalarini mustahkamlashda muhim qadam bo‘ldi. Buning natijasi o‘laroq esa, 2021 yilda O‘zbekistonda 11 milliard AQSH dollari miqdorida xorijiy investitsiyalar jalb qilingan bo‘lsa, shundan 9,8 milliard dollari asosiy kapitalga yo‘naltirilganligi, bu esa 2020-yilga nisbatan 10 % o‘sganligini ta’kidlash mumkin[1].

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Mustaqillikning dastlabki yillaridan boshlab O‘zbekistonda xalqaro munosabatlar tarixi bo‘yicha ko‘plab tadqiqotlar olib borilganligini ko‘rish mumkin. O‘zbekiston-Xitoy munosabatlari tarixchilar, siyosatchilar diqqat markazida turgan dolzarb mavzulardan biri deyish mumkin. Qisqa muddat ichida O‘zbekistonda xalqaro munosabatlarga oid bir nechta yirik asarlar yaratildi. A.Alimov, E.Nuriddinov, A.Qirg‘izboyev, Ch.Ko‘charov, M.Rahimov, Q.Rajabov, X.Bekmuratov va boshqa olimlarning asarlari[2] shular qatoriga kiritish mumkin.

Xitoy va O‘zbekiston o‘rtasidagi savdo hajmi Diplomatik aloqalar o‘rnatilganidan boshlab so‘nggi 30 yil ichida keskin o‘sdi va ikki tomonlama savdo hajmi 140 barobarga oshganligini ko‘rish mumkin.

Muhokama va natijalar. 2025-yilning 2-sentabr kuni Prezident Shavkat Miromonovichning ushbu mamlakatga rasmiy tashrifni amalga oshirib, hukumat rahbari bilan muzakalaridan so‘ng Yangi davrdagi hamkorlik yanada mustahkamlaganligini aytish mumkin. Muzokarlarda strategik sheriklikni mustahkamlash va amaliy hamkorlikni kengaytirish masalalariga alohida e‘tibor qaratilgan. Uchrashuvlar jarayonida O‘zbekiston Prezidenti Xitoy tashabbusini global boshqaruv bo‘yicha dolzarb va o‘z vaqtida ilgari surilgan tashabbus sifatida ta’kidladi. Davlat rahbarlari ikki tomonlama munosabatlarda so‘ngi yillar davomida erishilgan yutuqlarni qayd etib, barcha darajadagi aloqalar tez sur‘atlar bilan rivojlanayotganini, bundan tashqari siyosiy muloqot mustahkamlanib borayotgani alohida ta’kidladi.

Bilateral uchrashuvda davlat rahbari O‘zbekiston tashqi siyosatda “Yagona Xitoy” siyosatini qo‘llab-quvvatlashini, shuningdek terrorizm, ekstremizm hamda separatizmga qarshi kurashda qat’iy pozitsiyasini saqlab qolishini bildirdi. Munosabatlarda savdo-iqtisodiy, investitsiyaviy, moliyaviy hamda texnologik hamkorlik tez sur‘atlarda rivojlanayotganligi, natijada 2024-yilda mamlakatlar o‘rtasidagi savdo-ayirboshlash hajmi 14 milliard dollardan oshganligi alohida qayd etildi. Kelgusida esa sanoat va qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini o‘zaro yetkazib berish orqali bu ko‘rsatkichni 20 milliard dollarga yetkazishga kelishib olindi [3].

Xitoyning yetakchi kompaniyalari mamlakatimizning turli hududlarida yirik loyihalarni amalga oshirmoqda. Investitsiyaviy loyihalar qiymati 60 milliard dollardan oshgan bo‘lib, 2024-yilda umumiy qiymati 10 milliard dollardan ortiq 64 ta loyiha amalga oshirilgan. Xususan, Jizzax viloyatining “Jizzax Auto” zavodi asosida maydoni 10,6 gektarga ega bo‘lgan “BYD Uzbekistan Factory” zavodi tashkil qilinib, xalqaro sifat va xavfsizlik standartlariga muvofiq faoliyat ko‘rsatib, NEV avtomobillarini ishlab chiqarish bo‘yicha ilg‘or texnologiyalarni joriy etish imkonini bermoqda. Natijada “BYD” rusumli elektromobillarini

ishlab chiqarish kengaytirilib va ularni mahalliyashtirish darajasi oshirilmoqda. Shunga qaramay avtomobilsozlik sohasida elektromobillarning importi ham to‘xtab qolgani yo‘q. Chet davlatlardan elektromobillarni olib kirish bo‘yicha ham Xitoy birinchilikda ekanligini qayd etish zarur. Statistika agentligining ma‘lumotlariga ko‘ra 2024-yil yanvar-noyabr ko‘rsatkichlariga ko‘ra chet davlatlaridan jami 215,3 mln dollarga teng bo‘lgan 22 223 dona elektromobil import qilingan. 11 oy davomida eng yuqori ko‘rsatkich Xitoy hissasiga to‘g‘ri keladi. Yani: Xitoydan 22 112, Qozog‘istondan 51, Gonkongdan 17, Germaniya 14, Boshqa davlatlardan 29 nafar elektromobillar import qilinganligini statistika agentligining ma‘lumotlaridan ham bilish mumkin [4].

Osiyo giganti hisoblanadigan Xitoy Xalq Respublikasi va mamlakatimiz o‘rtasidagi hamkorlik aloqalari faqatgina ikki davlatning shartnomalari asosida emas balki, xalqaro shartnomalar hamda tashkilotlardagi aloqalarining rivojlanib borishi natijasida ham rivojlanib bormoqda. “Bir makon, bir yo‘l” tashabbusida ham O‘zbekistonning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha “Harakatlar strategiyasi”dagi maqsadlar bilan uyg‘unlashib, sanoat, energetika, transport, logistika, qishloq xo‘jaligi, turizm, ta‘lim, sog‘liqni saqlash va boshqa sohalaridagi o‘zbek-xitoy hamkorligi har tomonlama strategik sheriklik munosabatlarini izchil rivojlantirishga xizmat qilmoqda[5].

Bundan tashqari “yashil” energetika va energiya samaradorligini oshirish maqsadida ham hamkorlik aloqalari yo‘ga qo‘yilgan bo‘lib, jamoat transportini modernizatsiya qilish va raqamlashtirish, pullik avtomobil yo‘llarini qurish, muhim minerallarni chuqur qayta ishlash, kimyo, suv, qishloq xo‘jaligi, turizm va shaharsozlik sohalarida istiqbolli loyihalarni amalga oshirish bo‘yicha ham hamkorlik ishlari rejalashtirilib ayrimlari amalga oshirilmoqda.

Turizm sohasida sayyohlarga qulaylik yaratish, turislar sonini oshirish maqsadida aviaqatnovlar soni oshirildi. Ushbu sohadagi hamkorlik 2024-yil 1-dekabrda Chengdu shahrida imzolangan O‘zaro vizani bekor qilish bitimi natijasida yanada rivojlanmoqda. Mamlakatlararo vizasiz rejimning 2025-yil 1-iyundan boshlab kuchga kirishi natijasida turizm sohasidagi hamkorlikni yangi pog‘onaga olib chiqdi deyish mumkin. Endilikda ikki davlat fuqarolari har bir tashrif uchun 30 kungacha vizasiz kirishi, 180 kun ichida jami 90 kungacha mamlakat hududida qolishi mumkin. Vizasiz rejimga o‘tilganidan so‘ng mamlakatimizda turistlar hajmi ham oshib bormoqda. Ushbu fikrimizni quyidagi raqamlarda ham ko‘rishimiz mumkin. 2023-yil XRDan 42 470 nafar turist kelgan, 2024-yilda bu mamlakatdan yurtimizga tashrif buyurganlarni soni 31 834 nafarga oshib 74 304 nafarga yetganligini ko‘rish mumkin. Ushbu raqamlarni safar maqsadlari bo‘yicha taqsimlaganimizda esa quyidagi ko‘rinishga kelganligini ko‘rish mumkin:

Sayohat-57 141 nafar;

Xizmat yuzasidan 1 131 nafar;

Qarindoshlarni yo‘qlash-1 228 nafar;

Tijorat- 1 177 nafar;

O‘qish-794 nafar [6];

Davolanish maqsadida esa 3 nafar. Bu rejim faqat turistlik, shaxsiy tashriflar va tranzit uchungina amal qiladi; ishlash, o‘qish, media faoliyati yoki boshqa faoliyatlar uchun alohida

vizalar talab qilinadi. Ushbu tartib Xitoyning Hong Kong va Makao provensiyalariga aloqador emas.

Hamkorlik asosida rejalashtirilgan loyihalarni amaliyotga tadbqiq etish maqsadida, Xitoy Xalq Respublikasi Eksimbanki, Xitoy davlat taraqqiyot banki, “Ipak yo‘li” jamg‘armasi va boshqa moliyaviy institutlar bilan keng ko‘lamli sheriklik munosabatlari kengaytirilmoqda. Hududlararo almashinuvni faollashtirishga yordam bergan Toshkentdagi Olimpiya shaharchasi Eksimbank ko‘magida qurib bitkazildi, mamlakatimizda Xitoy tajribasi asosida kambag‘allikka qarshi kurash bo‘yicha qo‘shma hamkorlik va innovatsion loyihalar, shuningdek malakali kadrlar tayyorlash dasturlari amalga oshirilmoqda. O‘zbekiston-Xitoy sun’iy intellektni rivojlantirish markazi tashkil etish bo‘yicha hamkorlik rejalashtirilgan.

Mamlakatlarning iqtisodiy hayotiga foyda keltirishi nazarda tutilayotgan “Xitoy – Qirg‘iziston – O‘zbekiston” strategik temir yo‘li qurilishidagi hamkorlik amaliy bosqichga o‘tganlik muhim tarixiy yangilik bo‘ldi. Ilm-fan, tibbiyot, ta‘lim va turizm sohalarida hamkorlikni aloqalari kengaytirilmoqda. Jumladan, Ta‘lim hamda ilm-fan sohasidagi hamkorlikda Shimoli-g‘arbiy qishloq va o‘rmon universiteti filiallari, Xalqaro matematika markazi, Sian neft universiteti filialini ochish bo‘yicha bitimlar imzolandi; O‘zbekistonda Pekin texnologiya instituti filialini tashkil etishga kelishib olinganligi ushbu firimizning tasdig‘i deyish mumkin. 2024-yilning 22-23-yanvar kunlari Xitoy poytaxti Pekin shahrida ta‘lim sohasida davlatlararo Oliy ta‘lim muassalarining rahbarlari o‘zaro hamkorlik munosabatlarini kengaytiruvchi forumda ishtirok etishdi. Ushbu forumda O‘zbekiston Respublikasining 37 ta oliy ta‘lim muassasasi rahbarlari, Xitoy Xalq Respublikasi tomonidan esa 110 ta yetakchi oliy ta‘lim muassasalari rahbarlari jami 250 nafar ishtirokchi ishtirok etdi. Forum davomida ikki davlat OTMlari o‘rtasida 70 ta hujjat imzolandi. Ushbu tadbir davomida 5 ta OTM o‘rtasida qo‘shma ta‘lim dasturlarini tashkil etish bo‘yicha kelishuvlarga erishilganligini alohida qayd etish lozim. Forum davomida O‘zbekiston-Xitoy oliy ta‘lim muassasalari rahbarlari tomonidan-aniq fanlar, gumanitar fanlar, qishloq xo‘jaligi, muhandislik, AKT, farmasevtika va tibbiyotga bag‘ishlangan sessiyalar bo‘lib o‘tdi. Ushbu forumda erishilgan kelishuvlarga muvofiq 300 dan ortiq talaba yoshlarimiz Xitoyning ilg‘or universitetlarida bilim olish imoniyatlariga ega bo‘lishdi. Bundan tashqari 100 dan ortiq talabalarimiz uchun grand dasturlarini tashkil qilish bo‘yicha kelishuvga erishildi. 2025-yilda esa O‘zbekistonda ikkinchi Ta‘lim forumi o‘tkazilishi, Konfutsiy institutlari faoliyatini rivojlantirish va Xitoy tilini o‘rganish bo‘yicha kvotalarni oshirilishi bu sahadagi hamkorlik aloqlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Forum ochilishida nutq so‘zlagan ikki davlatning Oliy ta‘lim vazirlari ikki mamlakat o‘rtasida oliy ta‘lim, fan, innovatsiyalar, xorijiy tillarni o‘qitish va kasbiy tayyorgarlik yo‘nalishlarida hamkorlik izchil rivojlanib borayotganini alohida qayd etdilar. Forumda bugungi kunda O‘zbekistonning 23 ta oliy ta‘lim muassasasida 2 725 nafar talaba 38 yo‘nalish bo‘yicha xitoy tilini o‘rganayotganligi, shu bilan birga, Xitoy Xalq Respublikasida 7 000 dan ortiq o‘zbekistonlik talaba tahsil olmoqda. So‘nggi uch yil davomida 500 dan ziyod talaba va o‘qituvchilar xitoy tili va madaniyatini chuqur o‘rganish uchun grant asosida Xitoyga yuborilganligi qayd etildi [7].

Statistika agentligining ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilda O'zbekistonda eng ko'p qaysi davlatning fuqarolari tahsil olishlari haqida ma'lumotlar keltirilgan bo'lib, unga ko'ra respublikamizda eng ko'p Hindistonning 5733 nafar, Pokistonning 1358 nafar, Turkmanistonning 904 nafar, Rossiya Federatsiyasining 750 nafar, Qozog'istonning 537 nafar, Tojikistonning 285 nafar Qirg'izistonning 270 nafar, Afg'onistonning 196 nafar, Xitoyning esa 182 nafar talabalari mamlakatimizda tahsil olayotganligi haqida ma'lumotlar keltirilganligini aytish mumkin [8].

Osiyoning gigant davlati bilan ta'lim va kadrlar tayyorlash sohasidagi hamkorlik ham izchil rivojlanmoqda. Xitoy tilini o'rganishni kengaytirish va o'zbekistonlik yoshlarni o'qitish uchun kvotalar oshirildi, Konfutsiy institutlari faoliyati qo'llab-quvvatlandi. Shu bilan birga, mamlakat hududlarida energetika, mashinasozlik, sun'iy intellekt, tibbiyot va qishloq xo'jaligi sohalari uchun mutaxassislar tayyorlaydigan O'zbekiston-Xitoy "Lu Ban ustaxonalari" tashkil etish rejalashtirildi. Natijada, 2023–2024 yillarda Toshkent davlat transport universiteti qoshida pilot loyiha sifatida "Lu Ban ustaxonasi" ochildi; birinchi bosqichda IT laboratoriyasi ishga tushdi va talabalarga zamonaviy texnologiyalar bo'yicha amaliy bilimlar berilmoqda[9]; "Lu Ban ustaxonasi" loyiha doirasida O'rta Osiyoda birinchi bor Toshkent Davlat Transport Universitetida EPIP markazi ochilgan. Ushbu markazda EPIP professional ta'lim tizimida bugungi zamonaviy ko'nikma va malaka beradigan yangi avlod loyihalari ilmiy-tadqiqot markazi; Universitetning asosiy binosida "Luban ustaxonasi"ning IT ilmiy-amaliy laboratoriyasi tashkil etilib, ushbu loyihalarni amalga oshirish maqsadida Xitoy tomonidan kiritilgan 304 ming AQSH dollariga teng bo'lgan investitsiyaga, 171 ta zamonaviy laboratoriya jihozlari va dasturiy ta'minot xarid qilindi [10].

Bu tadbirlar O'zbekiston va Xitoy o'rtasidagi hamkorlikni xalqaro tashabbuslar va ko'p tomonlama formatlar orqali yanada chuqurlashtirish, iqtisodiy, ilmiy va madaniy aloqalarni rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

Chet el investitsiyasi ishtirokidagi mablag'larning aksar qismi korxonalar tashkil etishga yo'naltirilmoqda. 2025-yil 1-fevral holatiga yurtimizda faoliyat yuritayotgan chet el investitsiyasi ishtirokidagi korxona va tashkilotlar soni 15 163 tani tashkil etganligini ko'rishimiz mumkin. Ushbu tashkil etilgan korxonalar savdo, sanoat, qishloq xo'jaligi, o'rmonchilik, baliqchilik sohalarida ekanligini ko'rish mumkin. Bu davrda eng ko'p qaysi davlatning korxonalari tashkil etilganligi ketma-ketligiga nazar tashlasak, bunda ham Osiyo giganti bu yo'nalishdagi hamkorlikda birinchi o'rinda ekanligini bilish mumkin. Raqamlarga qarasak Xitoy Xalq Respublikasining investitsiyasi ishtirokidagi korxonalar 3 467 ta, Rossiya Federatsiyasining 2 973 ta, Turkiya Respublikasining 1 869 ta, Qozog'iston Respublikasining 1 060 ta, Janubiy Koreyaning 660 ta, AQSHning 303 ta korxona va tashkilotlari faoliyat yuritayotganligini ko'rish mumkin [11].

Mamlakat rahbarlarining o'zaro tashriflari doirasida o'zaro madaniyat markazlarini ochish bo'yicha ham bitimlar qabul qilingan. Uchrashuvlarda xalqaro kun tartibi yuzasidan fikr almashildi va BMT, SHHT, "Markaziy Osiyo – Xitoy" formatidagi hamda boshqa ko'p tomonlama bitimlar imzolanishiga erishildi.

Hukumat rahbarining ushbu mamlakatga rasmiy tashriflari orqali ishbilarmonlik dasturi doirasida biznes shahri bo‘lgan Pekinda bir necha yirik kompaniyalarning, xususan, “China National Building Materials” (CNBM) kompaniyasi direktorlar kengashi raisi Chjou Yuysyanni qabul qilib, uchrashuvlari bo‘lib o‘tganligini ham aytib o‘tish mumkin. CNBM dunyodagi eng yirik qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi konglomeratlardan biri bo‘lib, qayta tiklanadigan energetika va muhandislik-texnik yechimlarni taqdim etish bo‘yicha TOP-500 kompaniyalar ro‘yxatiga kiradi.

Bunday uchrashuvlar sarasiga 2025-yil 2-sentabr kuni O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Xitoyga rasmiy tashrif doirasida ushbu mamlakatning yetakchi kompaniyalari rahbarlari bilan uchrashuvlarini ham kiritish mumkin. Davlat rahbarining bu mamlakatga safarida investitsiya sohasidagi hamkorlikni rivojlantirish, investitsiya hajmini oshirish uchun bir necha yirik kompaniyalarning vakillari bilan uchrashdi. Xususan, “China Coal Resources”, “World Agriculture”, “Tianjin Urban Construction”, “China Gold”, “Tianjin Rail Transit Group”, “China Datang Corporation”, “Dongzhu Ecology” “Jinchuan Group”, “Poly Changda”, “China Synfuels”, “ST Wonderful”, “Mizuda”, va boshqa kompaniyalar vakillari ishtirokidagi uchrashuvlarni keltirish mumkin.

Xulosa. Xulosa o‘rnida aytish mumkinki mamlakat iqtisodiyotiga foyda keltruvchi tarmoqlar energetika, zargarlik sanoati, geologiya, qishloq va suv xo‘jaligi, jamoat transportini modernizatsiya qilish, kimyo, infratuzilmani rivojlantirish va turizm sohalarida kooperatsiya loyihalarini amalga oshirish hisoblansa Xitoydagi uchrashuvlarda ushbu sohalarining istiqbollarini muhokama qilishga bag‘ishlangan uchrashuvlar va hamkorlik shartnomalarining ko‘plab o‘tkazilishi ikki mamlakat uchun ham manfaatli bo‘lmoqda deb o‘ylayman.

Shuningdek, Pekin shahrida hukumat boshlig‘i “China National Petroleum Corporation” (CNPC) kompaniyasi direktorlar kengashi raisi Day Xoulyanni qabul qildi. Ushbu korxona faqatgina Xitoydagi emas, balki dunyodagi eng yirik energetika kompaniyalaridan biri bo‘lib, uglevodorod xomashyosini qazib olish va qayta ishlash bo‘yicha yuqori texnologik loyihalarni faqatgina Xitoyning o‘zidagina emas balki tashqi bozorlarda ham amalga oshiradi. Kompaniyaning bozor kapitalidagi hajmini hisoblaydigan bo‘lsak ikki yuz milliard dollardan oshishini ko‘rish mumkin. Bu kompaniyaning O‘zbekiston bozriga kiritgan to‘g‘ridan to‘g‘ri investitsiyalari hajmi besh milliard dollardan oshiqni tashkil etadi.

Davlat rahbari ushbu uchrashuvda investitsiyaviy hamkorlik portfelini kengaytirish, yerosti tabiiy gaz saqlash inshootlarini qurish, infratuzilmani modernizatsiya qilish, zamonaviy metrologik standartlar va innovatsion yechimlarni joriy etish loyihalarini hayotga tadbiq etish yuzasidan kelishuvlarni muhokama qildi. Agar ushbu loyihalar to‘liq hayotga tadbiq qilinsa energetika va sanoat sohalarida O‘zbekiston–Xitoy strategik sherikligida yangi yuksalish bosqichini belgilab berishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://invest-in-uzbekistan.org/uz/novosti-uzbekistana>
2. Алимов А. Внешне экономическая деятельность Республики Узбекистан: взгляд в будущее. – Т.: Ўзбекистон, 1992. – Б. 72.; Нуриддинов Э. Международное

сотрудничество Республики Узбекистан со странами Европы. – Т.: Чўлпон, 2002. – Б. 213.; Қирғизбоев А. Ўзбекистон Республикасининг Осиё мамлакатлари билан халқаро ҳамкорлиги. – Т.: Фан, 2004. – Б. 280.; Кўчаров Ч. Марказий Осиёнинг минтақавий интеграцион жараён муаммолари (геосиёсий таҳлил тажрибаси). – Т.: Фан, 2007. – Б. 200.; Рахимов М.А. Современная история взаимоотношений Узбекистана и стран Центральной Азии с ведущими государствами мира. – Т.: Адабиёт учқунлари, 2016. – Б. 224.; Ражабов Қ., Бекмуратов Х. Ўзбекистон билан Туркия ўртасидаги иқтисодий ва маданий ҳамкорлик тарихидан. – Т.: Tafakkur, 2017. – Б. 168.

3. <https://buzb.uz/uz/news/uzbekiston-va-xitoy-delegatsiyalari-ortasida-muzokara-bolib-otdi?>

4. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining 2024-yilgi hisobot ma'lumotlaridan

5. Tashqo'lova Dilnoza Turaboy qizi YANGI O'ZBEKISTON VA XITOIY XALQ RESPUBLIKALARI IQTISODIY HAMKORLIGIDA "BIR MAKON-BIR YO'L" TASHABBUSINING AHAMIYATI 75-78 b. ISSN: 2181-1342 (Online) Сайт: <https://scienceproblems.uz> DOI: 10.47390/SPR1342V5I6Y2025. 2025-yil 6-son DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I6Y2025N12>

6. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining 2024-yilgi hisobot ma'lumotlaridan

7. <https://uzswlu.uz/news/uzbekistonxitoy-ikkinchi-talim-forumi-rasman-ochildi>

8. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining 2024-yilgi hisobot ma'lumotlaridan

9. <https://tstu.uz/storage/app/public/images/2024-06-05/33rLCjSipFPUvyDFJ7YBg82DdCYd3fQlHvnLX77k.pdf>

10. <https://president.uz/oz/lists/view/8452>

11. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining 2024-yilgi hisobot ma'lumotlaridan

12. Tashkulova Dilnoza Turaboy qizi THE DEVELOPMENT OF TRADE, ECONOMIC, AND INVESTMENT COOPERATION RELATIONS BETWEEN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN AND THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA Ссылка на сайт: <https://journalss.org/index.php/mod/article/view/11617> Ссылка на PDF: <https://journalss.org/index.php/mod/article/view/11617/11182>

13. Ташкулова Дилноза "ЗНАЧЕНИЕ ИНИЦИАТИВЫ "ОДИН ПОЯС — ОДИН ПУТЬ" В ЭКОНОМИЧЕСКОМ СОТРУДНИЧЕСТВЕ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА И КИТАЙСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ Vol. 40 No. 4 (2025): Modern education and development (<https://journalss.org/index.php/mod/article/view/11617>) . <https://openresearch-hub.com/index.php/ped/> <https://doi.org/10.5281/zenodo.17805737>